

ת"פ 26429/06/18 - מדינת ישראל נגד יצחק יצחק

בית משפט השלום בקריית גת

24 מאי 2020

ת"פ 26429-06-18 מדינת ישראל נ' יצחק
בפני כב' השופטת ענת חולתא
מדינת ישראל
נגד
יצחק יצחק

המאשימה

הנאשמים

גזר דין

רקע:

1. ביום 27.2.2020 ניתנה הכרעת דין בעניינו של הנאשם והוא הורשע במיוחס לו בכתב האישום בעבירות:
  - **איסור הליכה והימצאות מחוץ לשבילים המסומנים**, לפי תקנה 10 לתקנות שמורות הטבע (הסדרים והתנהגות), תשל"ט-1979 (להלן - התקנות) וסעיף 57(ב) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ח-1998 (להלן - החוק).
  - **אי ציות להוראות**, לפי תקנה 15 לתקנות וסעיף 57(ב) לחוק.
2. במסגרת הכרעת הדין נקבע, כי ביום 28.2.17 הנאשם הוביל קבוצת תלמידי תיכון, בהר יהב, המצוי בשמורת טבע "מצוק הצינים" והלך מחוץ לשביל מסומן, וזאת ללא היתר.
- כן נקבע בהכרעת הדין, כי על פי הראיות שהובאו במשפט, הנתיב הלא מסומן בו צעד הנאשם הוא מצוק מסוכן, המועד לתאונות וכי בשלב הסטייה מהשביל המסומן, היו חלק מהמטיילים בקבוצת הנאשם **לפניו** לאחר שעקפו אותו.

טענות הצדדים

3. בהתאם להסכמות הצדדים, טיעוני הצדדים לעונש הוגשו בכתב.
4. בטיעון **המאשימה** לעונש צוין, כי הנאשם נעדר עבר פלילי.
- צוין, כי לרגולציה ולאכיפה בנושא ההליכה בשביל מסומן בלבד משמעות רבה הן במישור של שימור הטבע והן במישור של שמירה על בטיחות המטיילים.
- במקרה זה, התנהגות הנאשם עניינה בטיחות המטיילים.
- באמצעות הענישה יש להעביר מסר מרתיע לנאשם, לציבור המטיילים ובפרט למובילי קבוצות.
- במקרה זה, הנאשם הוא טייל ותיק ומדריך מוסמך, שנהג בקלות ראש, חרף הבנתו את משמעות מעשהו

והאפשרות שמעשיו עלולים להסתיים באסון. על כן יש לראות את המעשה בחומרה. כמדריך ומוביל הקבוצה, האחריות היא עליו והנאשם אינו יכול להיתלות בהתנהגותם של מי שהלכו לפניו. בהתנהגותו פגע הנאשם במאמצי המדינה והגופים הפועלים מטעמה להנגיש את ערכי הטבע למטיילים, תוך שמירה על בטיחותם. בשים לב לניהול ההליך על ידי הנאשם, בסופו נמצא אשם בדין, סבורה המאשימה שיש להטיל על הנאשם קנס שהוא בסך כשילוש הקנס המקורי ובסה"כ ₪ 3,500 וכן התחייבות צופה פני עתיד.

5. בטיעון **הנאשם** לעונש חזר הנאשם על עמדתו כי איננו אשם בדין.

הנאשם טען כי הוא מדריך שנים רבות והוביל אלפי מטיילים בכל שבילי הארץ.

במקרה זה ייתכן ונפלה שגגה במעשיו.

הנאשם טען, כי אין ביכולתו לשלם קנס כלל.

הנאשם טען, כי בעקבות מגפת הקורונה נשבר מטה לחמו ומאז פברואר 2020 ועד להודעה חדשה התבטלו כל הטיולים המתוכננים בארץ ובחו"ל. החברה בה הנאשם מועסק כשכיר נסגרה בתחילת חודש מרץ 2020 והתוצאה הישירה היא, שהנאשם תלוי בחסדי הביטוח הלאומי.

הנאשם טוען, כי הוא מפרנס משפחה וכיום כל הכנסותיו וחסכוניותו מופנים לקיום משפחתו.

הנאשם טען, כי בפועל לא נגרם במקרה זה נזק לסביבה.

כמו כן, בעבר התוואי בו הלך היה דרך מסומנת ואף קיים במקום סימון ישן.

נטען, כי חרף אחריות המדריך על הובלת הקבוצה, המדריכים כפופים למנהל הטיול ולהנחיותיו, שכן הוא זה שמתכנן את המסלול ובמקרה זה נרשמו דוחו"ת למדריכים אך לא הוטלה כל אחריות על מנהל הטיול.

קביעת מתחם העונש ההולם:

6. מתחם העונש ההולם למעשה העבירה נקבע בהתאם לעיקרון ההלימה ולפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. ביישום עיקרון ההלימה וקביעת מתחם העונש במקרה קונקרטי, בית המשפט יתחשב בשלושת אלה: הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו; מדיניות הענישה הנוהגת; ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

7. העבירות בהן הורשע הנאשם מבטאות את הצורך בשמירה על שלומם ועל שלמותם של ערכי הטבע (חי, צומח ודומם), את חשיבות הנגשת ערכי הטבע לציבור כמשאב שכלל הציבור זכאי ליהנות ממנו, וכן את חשיבות השמירה על שלום הציבור ועל בטחונו.

8. בכל הנוגע להסדרת ההתנהלות בתחומי השמורה, המדובר בשמירה על שלום הציבור ובטחונו במובן המידי והישיר, נוכח הסכנות העשויות להיות טמונות בסטייה משביל מסומן ובהליכה בתוואי שאיננו מאושר (כגון סכנת נפילה, החלקה, מפולת, אובדן הדרך, שטפונות וכיוצא באלה).

הדבר נכון ביחס לכל הוראות ההסדרה בתחומי הלינה, החניה, שהות שהיה ובמקרה זה מדובר בכלל המחייב

הליכה בדרך מסומנת בלבד.

9. הצורך בשמירה על הערכים הסביבתיים אינו מנותק גם מהקשר אנושי וחברתי והוא מבטא, בד בבד, את אחריותם של בני האדם כמופקדים על שמירת הסביבה וערכי הטבע ככאלה, כמו גם את הקשר שאינו ניתן לניתוק בין גורלה של הסביבה ובין גורלו של המין האנושי - בין בימינו ובין לטובת הדורות הבאים.

10. על כן, בד בבד, נועדה ההסדרה לקדם ערכים סביבתיים ואקולוגיים של שימור, שמירה והגנה על ערכי הטבע הגיאולוגיים והביולוגיים ועל יחסי הגומלין שביניהם ובין הרצון להנגיש את ערכי הטבע לציבור המטיילים - לצרכי פנאי וחינוך.

הרשות היא המופקדת על קביעת המדיניות ויישומה בנוגע לשמירה על איזון זה, דבר המחייב מינון ובקרה ושליטה גם על עצם כניסת מטיילים לחלקים שונים בשמורה.

11. כן יש לתת ביטוי למעמדה של הרשות כגוף האחראי על קביעת הביטויים המעשיים של הערכים הנ"ל ועל עריכת האיזונים ביניהם, והיא המופקדת על קביעת כללי ההתנהגות בשמורות ובאתרים שבתחום סמכותה. בבסיס החובה לציית לעובדי הרשות המוסמכים, לשלטים ולהוראות מצוי הערך של שלטון החוק והכבוד לדין **כזה** ולגורמי אכיפת החוק **ככאלה**.

מידת הפגיעה בערכים המוגנים במקרה הקונקרטי

12. במקרה זה, בכל הנוגע לאירוע המתואר בכתב האישום, מטרתו העיקרית של האיסור כפי שנטען, וכי שהובא גם בראיות בשלב בירור האשמה, היא להבטיח את שלומו ובטחונו של הציבור במובן המידי והפשוט ביותר. כפי שנקבע בהכרעת הדין על פי הראיות שהובאו במשפט, הנתיה הלא מסומן בו צעד הנאשם והקבוצה אותה הוביל הוא מצוק מסוכן המועד לתאונות.

13. עוד נקבע, כי בשלב הסטייה מהשביל המסומן, היו חלק מהמטיילים אותם הוביל הנאשם **לפניו** לאחר שעקפו אותו ובכך נגרם סיכון יתר לתלמידים שהנאשם לא הקפיד להוביל אותם בבטחה בשביל המותר, אלא הפך עצמו "מובל" אחריהם במקום שגם על פי עדותו הוא, מוכר לו מזה תקופה ומשכך - מוכרות לו וודאי גם הסכנות הטמונות במקום.

14. לא נטען, ממילא לא הוכח, כי הנאשם ניסה למנוע את המצב שנוצר או לתקן את המעוות אף לא נטען, וממילא לא הוכח, כי היתה סיבה טובה ומוצדקת במקרה זה שחייבה את הסטייה מהשביל ואת הצעידה בנתיב הלא מסומן.

נהפוך הוא, מאופן ניהול ההליך וגרסאות הנאשם המשתנות וההפכפכות כפי שפורט ונותח בהכרעת הדין הדבר אינו עולה כלל וכלל ובאופן כללי התרשמתי כי הנאשם הפגין מידה בלתי מבוטלת של זלזול והתרסה כלפי הרשות וכלפי גורמי האכיפה.

טענת הנאשם במסגרת הטיעון לעונש, כי מדובר בשביל שסומן בעבר עלתה גם בין השיטין במהלך שמיעת הראיות, אך לא ניתן לומר כלל כי הוכחה. מכל מקום, גם לו היה הדבר נכון, אין בכך כדי להיטיב עם הנאשם או להביא לקביעה בדבר מידת אשמה פחותה, או פגיעה פחותה בערכים המוגנים. נהפוך הוא: הנאשם, כאמור, מדריך מנוסה וותיק, מכיר את השטח והוביל בו קבוצות בעבר. החלטת הנאשם לסטות מהשביל המסומן ולהוליך את הקבוצה בשביל **שבוטל** - בין אם ידע בפועל שבוטל מסיבות בטיחותיות ובין אם פעל בעניין זה מתוך

חוסר איכפתיות לסיבת ביטול השביל והעמדת שיקול דעתו מעל לזה של הרשות המוסמכת - מצביעה על נסיבות מחמירות הקשורות בביצוע העבירה.

15. אכן, למרבה המזל במקרה זה לא נגרם נזק ולא התמשש הסיכון הרב הטמון בהתנהגות הנאשם. כמצוות המחוקק, במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם, בית המשפט ייקח בחשבון גם את הנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה ממעשי הנאשם. בתי המשפט והציבור בכללותו נחשפים לעתים קרובות מדי לאותן תוצאות, כאשר הסכנות מתממשות למרבה הצער. הכוונה היא לתוצאות טרגיות לשלומם של מטיילים ולחיי מטיילים, ובפרט קטינים המטיילים במסגרות חינוכיות כאלה ואחרות אך במקרים פחות טרגיים, בהם הסיכונים המתממשים מסתכמים בהקצאת משאבים כספיים לא מבוטלים בחילוץ מטיילים שנקלעו לסכנה כתוצאה מהתנהגות בלתי אחראית בשטח.

16. נוכח מכלול נסיבות האירוע ותפקידו של הנאשם כמדריך טיולים המוביל בני נוער ומידת אשמו בהקשר זה, ובשים לב לכך שלמרבה המזל במקרה קונקרטי זה לא נגרם נזק בפועל, אני מוצאת, כי מידת הפגיעה בערכים החברתיים במקרה זה היא בינונית-גבוהה.

קביעת מתחם הקנס ההולם

17. על פי סעיף 40ח לחוק העונשין, מצבו הכלכלי של הנאשם יהיה שיקול בקביעת מתחם הקנס ההולם.

במקרה הנדון הנאשם טען, כי בעקבות מגפת הקורונה והמשבר הכלכלי שנוצר בעקבותיה במדינת ישראל, נשבר מטה לחמו וכי החל מחודש פברואר 2020 ועד להודעה חדשה התבטלו כל הטיולים המתוכננים בארץ ובחו"ל. החברה בה הוא מועסק כשכיר נסגרה בתחילת חודש מרץ 2020, כמו כל עסקי התיירות בארץ ובעולם והתוצאה הישירה היא שאין לו הכנסה והוא ממתין לחסדי הביטוח הלאומי.

הנאשם טוען, כי פרנסת משפחתו עליו ועל כן אין ביכולתו לשלם כל קנס שהוא.

18. הנאשם לא צירף לטיעונו מסמכים כלשהם, אף שהונחה מפורשות לעשות כן במסגרת הדיון האחרון.

ניתן בהחלט להניח, כי בתקופה זו של מגפה עולמית, נפגעה פרנסתם של מי שעוסקים בהדרכת טיולים, בין בתחומי ישראל ובין מחוץ לישראל. הדברים ידועים וברורים ובית המשפט נטוע בציבור וחשוף למציאות. ניתן להניח עניין זה לזכות הנאשם, גם ללא אסמכתאות מיוחדות.

יחד עם זאת, בכל הנוגע ליתר טענות הנאשם לגבי מצבו הכלכלי הכללי - שלו ושל משפחתו בית המשפט לא יוכל להניח הנחות עובדתיות מבלי שצורפו אסמכתאות כלשהן להוכחתן.

19. אשר על כן, הנימוק שעניינו הפגיעה בפרנסת הנאשם בתקופה האחרונה, הוא היחיד מבין כל נימוקי הנאשם המצדיק התחשבות כלשהי לקולא בעת קביעת מתחם הקנס ההולם.

20. לולי נימוק זה, מן הראוי היה לקבוע כי מתחם הקנס ההולם בנסיבות המקרה - של מדריך טיולים המוביל קבוצת מטיילים קטינים - מקרה הטומן בחובו מידה מוגברת של אשם ושל פגיעה בערכים המוגנים, על פני מטייל בודד שאיננו פועל במסגרת תפקידו - **צריך היה להתחיל מכפל הקנס המקורי ועד 7,500 ₪.**

בעניין זה אני סבורה, כי טיעון המאשימה לעונש אינו משקף את מידת החומרה המיוחדת כפי שהשתקפה במהלך ניהול המשפט במקרה זה - לו דובר היה ב"נאשם הרגיל".

21. ואולם, לאחר שנתתי משקל לטיעוני הנאשם בנוגע לקשיי פרנסתו בתקופה זו ובשים לב להוראת סעיף 40 לחוק העונשין, ולעמדת המאשימה לעונש אני קובעת, כי **מתחם הקנס ההולם במקרה זה מתחיל ב 1,200 ש"ח ועד 3,500 ₪ (שילוש הקנס המקורי).**

22. עתירת הנאשם להימנע מהטלת קנס איננה הולמת את המצב המשפטי ואת מכלול נסיבות העניין. בעניין זה ראו גם פסק הדין בעפ"ג (ב"ש) 16066-09-19 בעניין **דביגי** (פורסם בנבו, פסק דין מיום 6.2.20) והאסמכתאות הרבות המובאות **שם**, תוך הדגשת שיקולי המדיניות אותם יש לשקול בקביעת מתחם הקנס ההולם בעבירות מסוג זה והמשקל שיש לתת לחשש, כי קביעת מתחם ענישה מקל :

"עלול לעודד דיוני סרק של אנשים שהוטל עליהם קנס מנהלי, ואשר יבקשו להישפט ללא כל עילה של ממש או טענת הגנה ראויה, רק על מנת שביהמ"ש יפחית מהקנס המקורי שנקבע על ידי המחוקק. יתרה מכך, פסק הדין עלול להפלות לרעה אותם אנשים שנקנסו ושילמו את הקנס המקורי...".

שיקולים לקביעת העונש בתוך המתחם

23. בתוך מתחם העונש ההולם יש לתת משקל לעברו הנקי של הנאשם, אשר משמש מזה שנים רבות מדריך טיולים. אך דומה, כי זהו השיקול היחיד אותו ניתן לשקול לזכותו של הנאשם.

מנגד, יש לתת משקל להתרשמות מהיעדר נטילת אחריות או הבעת חרטה מצדו של הנאשם, אשר גם לאחר ניהול הוכחות ומתן הכרעת דין חוזר וטוען להיעדר אשמתו, או לכך שעל אחרים לשאת באשמה במקומו.

בהקשר זה יש להעיר, כי "מנהל הטיול", כלשון הנאשם, העיד במשפט כעד תביעה, והוא נחקר ממושכות בחקירה נגדית על ידי הנאשם. הנאשם לא הציע לו, ולו ברמז, במהלך חקירתו הנגדית את האפשרות כי המנהל ידע או הורה על ביצוע העבירה על ידי הנאשם ומדריכים נוספים. נהפוך הוא, ממכלול הראיות כפי שמשקפות בפרוטוקול הדיון ובהכרעת הדין עולה, כי "מנהל הטיול" היה מופתע מאד מהגעת הפקח אליו ופעל במרץ על מנת לברר מי מהמדריכים סטו מהשביל המסומן.

אחד המדריכים הללו, העיד אף הוא כעד במשפט ואפנה להכרעת הדין בנוגע לממצאים שנקבעו להתרשמות בית המשפט ממנו, וממידת האחריות המרשימה שהפגין בגין מעשיו, וזאת בהשוואה לנאשם - המבוגר והוותיק ממנו. כזכור, במסגרת הפרשה נקנסו מספר מדריכים ולא רק הנאשם. האחרים, והעד האמור בתוכם, שילמו את הקנס המקורי. הנאשם לבדו ביקש להישפט וניהל משפט.

בנסיבות האמורות, אותם שיקולי שוויון אליהם התייחס בית המשפט בפרשת **דביגי** הנ"ל, באים לידי ביטוי ממשי ומוחשי, ולא רק באופן תיאורטי, במקרה זה.

24. בכל הנוגע למצבו הכלכלי הנטען של הנאשם, מצאתי לנכון להתחשב בטיעון זה, במידה המוגבלת האפשרית בנסיבות העניין, בהינתן שהנאשם טען טענות בעלמא ולא תמך אותם במסמכים כלשהם.

ההתחשבות בנימוק זה נעשתה במסגרת קביעת העונש ההולם. אינני מוצאת לנכון להתחשב בנתון זה פעם נוספת, גם במסגרת קביעת העונש המתאים בגדרי המתחם.

25. משכך, אין בפניי נימוקים של ממש המצדיקים התחשבות בנאשם לקולא, בעוד שקיימים נימוקים משמעותיים המצדיקים החמרה עם הנאשם. על כן אני קובעת, כי יש להטיל על הנאשם עונש ברף הגבוה של המתחם.

26. לעת סיום אציין, כי התלבטתי, האם לאור התנהלותו הדיונית של הנאשם בהליך שלפניי, לא היה מקום להטיל עליו גם הוצאות משפט. זאת, בשל שני נימוקים, שדי בכל אחד מהם כשלעצמו כדי להצדיק זאת:

האחד, עצם ניהול ההליך (שתחילתו, כזכור בברירת משפט בגינה מוגש כתב אישום רק בשל בקשת הנאשם להישפט), הליך שהתברר בסופו של יום כהליך סרק. בניהול הליך סרק שעלותו הכספית בלתי מבוטלת, נפגע הציבור פעם נוספת - מעבר לפגיעה באינטרסים הציבוריים הטמונים בביצוע העבירה.

השני, אופן ניהול ההליך והיחס שגילה הנאשם במהלך הדיון להליכי החקירה והמשפט, לרבות עדותו המתריסה בדבר אמירת דבר שקר בחקירתו מתור מטרה מוצהרת לשבש את החקירה ולהטעות את הרשויות (וכן המשך ההתנהגות בנוגע לכך כפי שנלמד בפרוטוקול ומהכרעת הדין).

לעניין זה ראו, למשל, רע"פ 751-13 **ניצן** (פורסם בנבו, פס"ד מיום 21.2.13) שם אישר בית המשפט העליון הטלת קנס בגובה שילוש הקנס המקורי **ובנוסף** הוצאות משפט בגין התנהלות דינית נפסדת וניהול הליך סרק על ידי הנאשם בעבירות ברירת משפט.

אם מצאתי בסופו של יום להימנע מפסיקת ההוצאות הרי זאת משום עמדתה הרחומה מאד של המאשימה בעת הטיעון לעונש, שלא סברה שיש לשקול שיקול זה כלל - לא כחלק משיקולי הענישה, ודאי שלא לצורך שיפוי ולו מקצת הוצאות ההליך.

סוף דבר:

27. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים כמפורט לעיל אני מטילה על הנאשם את העונשים הבאים:

א. קנס בסך 3,200 ₪, או 32 ימי מאסר תמורתו.

הקנס ישולם בארבעה תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 10.8.2020.

תשומת לב הנאשם, כי אי עמידה בתשלום תביא להעמדת הסכום כולו לפירעון.

ב. הנאשם יחתום על התחייבות כספית על סך 5,000 ₪ שלא לעבור עבירה בה הורשע וזאת לתקופה של שנתיים מהיום.

הנאשם יחתום על ההתחייבות לכל המאוחר ביום 10.8.2020, ויהא רשאי לחתום על ההתחייבות בבית משפט השלום בנתניה, הקרוב למקום מגוריו הרשום.

לא יחתום - ייאסר למשך 25 ימים.

28. המזכירות תוודא המצאת גזר הדין לב"כ הצדדים. תשומת לב המזכירות לפרטי ההמצאה לנאשם כפי שפירט במסמך שהגיש ביום 6.4.2020.

זכות ערעור כחוק.

תיק מוצגים מקורי יוחזר למאשימה באמצעות המזכירות.

ניתנה היום, א' סיוון תש"פ, 24 מאי 2020, בהעדר הצדדים.